

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת יומא

פרשת בא דפים נ - נו

דרך ישרה תמצית הדף

דף נ"א

- *שחט פרו ומת. *חטאת צבור. *מקיבעא או מקופיא. *חומר בזבח מתמורה.
- א. כה"ג ששחט את פרו ומת, פליגי בביאור הפסוק בפר האם אתי למימר שאחר נכנס בדמו של הפר או לא. והשמועות 1. בקרבן פסח נמנין ומושכין ידיהם עד השחיטה ולא עד הזריקה, ודחי שנאמר מהיות משה וזה מחיותיה. 2. אין פודין פטר חמור בשחוטתו, ודחי דיליף מפסח בגז"ש שה. 3. לאחר השחיטה נאמר והוציא את כל הפר ש"מ דנקרא פר, אלא לכו"ע עור בשר ופרש נקראים פר ופליגי בדם. 4. בזאת יבא אהרן אל הקדש בפר וזהו דמו, ודחי דבזה הוכשר לבא. 5. הוי חטאת שמתו בעליה, ודחי דהויא חטאת צבור.
- ב. למ"ד בפר אפילו בדמו של פר לא מתה משום דהוי חטאת צבור, והשמועות 1. ר"מ קאמר שפר יו"כ הוי קרבן יחיד ודוחה שבת וטומאה ש"מ דאיכא מ"ד דהוי קרבן צבור, ודחי דאמרו לר"מ שפר העלם הוי קרבן צבור ולא דוחה ולית מאן דפליג על זה, אלא פליגי רק בכללא דדחיית שבת וטומאה דלת"ק תלוי בקרבן יחיד וצבור ולר"מ בזמנו קבוע. 2. פר ושעיר של יו"כ שאבדו והפריש אחרים תחתיהם לר"י ימותו ולר"ש ירעו שאין חטאת צבור מתה, ודחי להו"א פר העלם ושעיר יו"כ, ולמסקנא אימא שאין חטאת השותפין מתה. 3. ר"א בעי לדברי האומר פר יו"כ קרבן יחיד מכלל דלאידך הוי קרבן צבור, ודחי קרבן שותפין.
- ג. למ"ד פר יו"כ קרבן יחיד בעי האם אחיו הכהנים מתכפרים בקיבעא והויא חטאת השותפין ולא עושה תמורה, או מקופיא ועושה תמורה. והשמועות 1. חומר בזבח מתמורה שנוהג ביחיד ובצבור ודוחה שבת וטומאה ועושה תמורה, וחומר בתמורה שחלה על בעל מום קבוע ולא יוצא לחולין, וע"כ איירי בפרו של אהרן ועושה תמורה דהוי קרבן יחיד, ודחי דלמא באילו של אהרן. 2. נאמר אשר לו דהכהן מביא משל עצמו ש"מ דמתכפרים מקופיא, ודחי דבע"כ הכהנים מתכפרים, אלא לגבי הכפרה רחמנא אפקריה לבי גזא דאהרן כלפי אחיו הכהנים, וא"כ ה"נ נימא לגבי תמורה.
- ד. חומר בזבח מבתמורה, באיזה זבח איירי 1. קרבן יחיד, לא דוחה שבת וטומאה. 2. קרבן צבור, לא עושה תמורה. 3. לרב ששת באילו של אהרן, דביום חול תמורתו קרבה. 4. פרו של אהרן למ"ד קרבן יחיד, ותמורה היינו שם תמורה שהרי תמורתו לא קריבה אף בחול דהויא תמורת חטאת. אבל שם זבח לא קתני דאיכא בכור ומעשר דומיא דתמורה, אבל שם תמורה אחת. 5. לא מוקמינן בפסח אף דדוחה שבת וטומאה, דקסבר אין שוחטין על היחיד, ופסח נקרא קרבן יחיד אף שבא בכינופיא משום

פסח שני. 6. לא אמרי בפסח שני אף שהוא קרבן יחיד, כמ"ד דאינו דוחה טומאה שהרי מפני טומאה דחיתו. ולר"י פסח שני דוחה טומאה, שנאמר ככל חקת הפסח וכיון שלא זכה יעשה בטומאה.

פסח נב-נג

*אמה טרקסין. *הכניסה לקה"ק והקטרה.

א. אמה טרקסין שהיתה בין הקדש לקדש הקדשים 1. לחכמים היו שתי פרוכות וביניהם אמה והלך שם ולרבי יוסי היתה רק פרוכת אחת שנאמר והבדילה הפרוכת לכם, ולחכמים ה"מ במשכן אבל במקדש ראשון היה כותל אמה ובבית שני הואיל והיה גבוה היו צריכים לעשות פרוכת. 2. פתח הפרוכת לרבי יהודה היה בדרום ולכן הלך בין המזבח ולמנורה ולא ליד הכותל שלא יושחרו בגדיו, לרבי יוסי הפתח בצפון ולכן הלך בין שלחן לכותל, ולרבי מאיר הלך בין השלחן למזבח משום שהשלחנות עמדו מצפון לדרום והפסיקו או דלאו אורח ארעא להכנס להדיא ולרבי יוסי חביבין ישראל שא"צ שליח. 3. הספק באמה טרקסין, להו"א האם היתה מארבעים אמה של היכל או מעשרים אמה של קה"ק ודחי דקחשיב רק חללים ולא כתלים וכדאשכחן במדות, ולמסקנא הספק האם קדושתו כלפנים או כלחוץ ובקרא ודביר בתוך הבית מפנימה הכין לתתן שם. ומייתי דלאיסי חמש מקראות אין להם הכרע שאת משוקדים מחר ארור וקם, אבל מקרא דדביר הוא בנביאים ובקרא ויעלו עולות ויזבחו שלמים לה' פרים לא הסתפק.

ב.

הכניסה וההקטרה בקדש הקדשים 1. הפרוכת החיצונה היתה פרופה מן הדרום והפנימית מן הצפון והכה"ג עבר ביניהם ונכנס עד שהגיע למקום הארון דאיירי בבית שני שכבר נגזזו הארון עם צנצנת המן שמן המשחה מקלו של אהרן וארגז פלשתים. 2. נתן את המחטה במקום שבין שני הבדים וצבר את הקטורת ע"ג הגחלים, ואמרינן דמתחיל כלפי פנים שהיא חוצה לו ומתקרב לכוון פניו וה"נ מסתברא כדי שלא יכווה וי"א שעושה להיפך. 3. לצדוקים מתקן מבחוץ ואח"כ נכנס דדרשי כי בענן אראה על הכפורת, וחכמים דחאום שהרי נאמר ונתן את הקטרת על האש לפני ה' וקרא כי בענן אתי למעלה עשן. 4. אם חיסר אחת מכל סמניה חייב מיתה, ופטור על ביאה רקנית כגון ששגג בביאה או שהכניס עמה עוד הקטרה שלימה. 5. מ"ט איצטריך פסוק נוסף במעלה עשן: לעיקרו, לעלהו, לדורות, לכל השנה, למצוה ולעכב, לעונש ולאזהרה. 6. כאשר יוצא פניו כלפי כניסתו ילפינן מדהוקש אצל שלמה יציאתו לביאתו מגבעון לירושלים, וכן כהנים בעבודתן לויים בדוכנן וישראל במעמדן ותלמיד הנפטר מרבו ובגמר התפילה שפוסע שלש פסיעות ומשתחוה לשמאלו שזהו לימין השכינה. 7. מתפלל בבית החיצון תפילה קצרה, על שנה גשומה ולא יסור שבט מיהודה ופרנסה לעמ"י ותפילת עוברי דרכים אך לא אהניא לר"ח בן דוסא, ולא האריך בתפילתו כדי שלא להבעית את ישראל.

פסח נד-נה

*הארון ואבן השתיה. *סדר ההזאות.

א. הארון ואבן השתיה 1. מיקום הארון, לרבי אלעזר גלה לבבל שנאמר כלי חמדת בית ה' ולא יוותר דבר ויצא כל הדרה, לרבי יהודה נגזזו במקומו שנאמר ויהיו שם עד היום הזה וקשיא מקרא דבני שמעון, ולחכמים היה גזוז בלשכת דיר העצים וכמעשה דכהן שראה רצפה משונה או שנשמטה קרדומו. 2. על הבדים כתיב ויראו וכן ולא יראו החוצה מכאן שהיו נראין ואינם נראים שדחקו בפרוכת ונראין כשני דדי אשה שנאמר בין שדי ילין, וכן כאשר עלו לרגל גללו את הפרוכת של הפתחים והראו את הכרובים שבקה"ק או בקירות שהיו מעורים זה בזה ואומרים להם ראו חבתכם לפני המקום, ורק במשכן היה אסור לראות דהיו ככלה בבית אביה, וכאשר הנכרים ראו זאת כתיב הזילוח כי ראו ערותה. 3. משניטל הארון נתן את הדם על אבן השתיה ונקראה כך כיון שממנה הושתת העולם וכמ"ד שהעולם נברא מציזון, וי"א שהעולם נברא: מאמצעיותו, מן הצדדים, ה' ירה אבן בים, או תולדות

השמים מהשמים ותולדות הארץ מהארץ.

ג.

ההזאות בפר ושעיר של יוה"כ, בדם הפר היזה לפני ולפנים אחת למעלה ושבע למטה וכן בדם השעיר וכן בתרוייהו על הפרוכת מבחוץ ואח"כ עירבם ונתן על ארבעת קרנות מזבח הזהב ולאחר מכן על טהרו של המזבח שבע פעמים והשירים ביסוד מזבח החיצון. הדינים ומנין 1. המתנות בקה"ק כמצליף וזהו כמי שמכה ברצועה, ומזה כנגד עוביה של הכפורת וכאשר מזה כלפי מעלה גב ידו כלפי מטה ולא היה נוגע בכפורת שנאמר בשעיר והזה על הכפורת ולפני הכפורת ומיותר שהרי נלמד מפר ש"מ להקיש על לפני דאינו על ממש, וליכא למימר איפכא דמעלה של פר מיותר שהרי נלמד משעיר ש"מ דלפני ממש כמו על משום דעל של פר איצטריך לבנין אב דפני זהו צד מזרח. 2. מספר ההזאות בקה"ק שנכתב במפורש בשעיר אחת למעלה ובפר שבע למטה, וילפינן בשעיר שבע למטה מפר ובפר אחת למעלה משעיר, ולא ילפינן מגופו שנאמר ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר לומר שיהיו כל עשיותיהם שוות. 3. ההזאה למעלה נעשית ראשונה ונמנתה עם השאר כגון אחת ושתיים או שתיים ואחת כל תנא לפי אתריה, והטעם שמנה כדי שלא יטעה או מיתורא שנאמר יזה ואיכא בינייהו מי שלא מנה ולא טעה. 4. דף נז, וכן יעשה לאהל מועד לומר שמזה ג"כ בהיכל כנגד הפרוכת אחת למעלה ושבע למטה מדם הפר ומדם השעיר, וקאמר השוכן איתם בתוך טומאתם דאף שנאמר טומאתה בשוליה ה' לא יעזבנו. ולא הוי דבר הלמד בהיקש דבקדשים אינו חוזר ומלמד בהיקש, משום דהוי הימנו ודבר אחר, מקומות גמרי מהדדי, או חוץ ופנים נלמדו בחדא זימנא. 5. דף נח, במתנות ההיכל עומד לפני מן מזבח הזהב ואח"כ נאמר ויצא אל המזבח, אבל במתנות שאר חטאות הפנימיות עומד מחוץ למזבח הזהב ומזה שנאמר מזבח לפני ה' וממעטינן דהכהן אינו לפני ה'.

סוף דף נ"ח

*רבי יהודה. *תערובת הדם.

א.

דעת רבי יהודה ומ"ט 1. לא היו שופרות לקיני חובה מפני התערובות, להו"א תערובת חובה ונדבה ולא מהניא כתיבה כדאשכחן דהיה רק בן אחד ודחינן דר"י מודה שבמקדש היו שלש עשרה שופרות, ולמסקנא גזירה משום חטאת שמתו בעליה בודאי ולא מהני להוציא משם ארבעה זוזי ולהשליכם דלר"י לית ברירה. 2. אשכחן דלר"י אין ברירה, להו"א מהלוקח יין מבין הכותים דאינו יכול להתנות שיפריש במוצ"ש ודחי דטעמא שמא יבקע הנוד, ולמסקנא מדתני אין בשם ר"י דאין אדם מתנה על שני עירובין כאחת אא"כ כבר בא חכם. 3. במשנתנו אמר ר"י שהיה רק כן אחד ולכן נטל את דם הפר ונטל את דם השעיר ודלא כמו ת"ק שהיו שתיים, והטעם שלא כתבו להו"א דלית לר"י כתיבה ודחינן מהשופרות, ולמסקנא משום חולשא דכה"ג לאו אדעתיה שהרי דם הפר מרובה וסומק.

ג.

דיני תערובת בדם הפר והשעיר 1. נתערבו דם הפר ודם השעיר, לרבא נותן אחת למעלה ושבע למטה ורבי ירמיה דחהו שנאמר וכלה מכפר והכא נותן את דם השעיר למעלה לפני דם הפר למטה, אלא נותן פעמיים אחת למעלה ושבע למטה הראשונה לשם פר והשניה לשם שעיר. 2. נתערבו הדמים במתנות האחרונות, לר"פ נותן שבע למטה לשם פר ושעיר ואח"כ אחת למעלה לשם שעיר ודחי שיש ליתן למטה ואח"כ למעלה, אלא נותן שבע למטה לשם פר ואח"כ אחת למעלה ואח"כ שוב שבע למטה לשם שעיר. 3. נתערבו כוסות בכוסות, נותן וחוזר ונותן שלש פעמים ע"מ שיצא נתינת דם הפר לפני דם השעיר. 4. נתערבו מקצת הדמים, לכו"ע נותן את המתנות ממה שלא נתערב, והשיריים לר"פ הוו דחויים והולכים ליסוד וקאמר אפילו לר"א בר"ש שהמקבל דם חטאת בארבע כוסות ונתן את כל המתנות מכוס אחת כוס עושה את חבירו שיריים מיהו הכא אינו יכול לתת, ולר"ה בר"י הוו שיריים וקאמר אפילו למ"ד דשיריים הוו דווקא אם נתן מהכוס לכה"פ מתנה אחת אבל כוס עושה את

חבירו דחוי מיהו הכא נדחה ממילא ולא בידיים.

שאלות לחזרה ושינון

- א. דף נ- נא
- ב. הכניסה וההקטרה בקדש הקדשים (7)
- ג. דף נד- נה
- א. המח' בכה"ג שישחט פרו ומת, והשמועות (5)
- ב. דין חטאת צבור והשמועות (3)
- ג. כפרת הכהנים מקיבעא או מקופיא והשמועות (2)
- ד. חומר בזבח מבתמורה במאי איירי (6)
- א. דף נב- נג
- א. דעת רבי יהודה ומ"ט (3)
- ב. דיני תערובת דם הפר והשעיר (4)
- א. אמה טרקסין ודינה (3)

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס!

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות	יבמות	ברכות עם מחודדין בפ"ך.
עבודה זרה הוריות	כתובות	שבת מהדורה חדשה.
מחודדין בפ"ך	נדרים	עירובין
זבחים	נזיר סוטה	פסחים
מנחות	גיטין	שקלים ר"ה
חולין	קידושין - עם תורתך שעשועי,	יומא
בכורות עם הקדמות ומושגים	סימני הדף, ותוספתא	סוכה
ערכין-תמורה	בבא קמא	ביצה תענית
כריתות-מעילה	בבא מציעא	מגילה-פורים עם מדרש,
נדה	בבא בתרא א-ב	תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
	סנהדרין א-ב עם "יש סדר	מו"ק חגיגה
	לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתו	
	קיצור אלשין איכה בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל לפרטים תגובות והערות:
yesodot100@gmail.com

~65~

המערכת